

Dr hab. Grzegorz Wnęk, prof. ASP

Kraków, 28.01.2019

Wydział Malarstwa

Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki

w Krakowie

Recenzja pracy doktorskiej pt. „Pejzaż – między obserwacją a interpretacją” mgra Łukasza Zedlewskiego, sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne, wszczętym przez Radę Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie.

Dane personalne, działalność zawodowa i artystyczna.

Łukasz Zedlewski, absolwent Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, dyplom z wyróżnieniem obronił w 2013 roku w pracowni prof. Stanisława Baja, aneks z rysunku uzyskał w pracowni prof. Marka Wyrzykowskiego, natomiast aneks z grafiki warsztatowej w pracowni prof. Rafała Strenta. Od 2013 roku pracuje jako asystent w Pracowni Malarstwa i Rysunku Wydziału Konserwacji Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. W 2009 roku zdobył Nagrodę Fundacji Marka Marii Pięnkowskiego. W latach 2010 oraz 2016 otrzymał stypendium artystyczne Marszałka województwa Warmińsko-Mazurskiego, natomiast w 2011 roku uzyskał nagrodę w konkursie im. Barbary Ostaszewskiej oraz został laureatem finałowej dziesiątki konkursu „Najwybitniejszy Młody Malarz Pierwszej Dekady XXI Wieku”. W 2013 roku otrzymał wyróżnienie honorowe w Konkursie Inicjatywy Entry oraz otrzymał III nagrodę im. Ewy Tomaszewskiej za najlepsze prace dyplomowe.

Łukasz Zedlewski w dorobku wystawienniczym ma 12 wystaw indywidualnych (m.in. w 2017 r.: „Początek”, Olsztyńska Galeria Sztuki, Olsztyn; „Malarstwo”, Galeria Podlaska, Biała Podlaska; „Panorama Miodówka”, Galeria Stary Ratusz, Olsztyn; w 2016 r.: „Malarstwo”, Galeria Autograf, Warszawa) oraz uczestniczył w 18 wystawach zbiorowych (w tym: „W porywie i ascezie”, Galeria Sztuki Współczesnej, Muzeum Północno-Mazowieckie, Łomża, 2017 r.; „Przeloty”, Galeria Taras port 110, Hawa, 2017 r.; Wystawa poplenerowa, Veles, Macedonia, 2017 r.; Wystawa poplenerowa Grunwald-art, Galeria Marszałkowska, Olsztyn, 2016 r.; Wystawa pokonkursowa, I Ogólnopolskie biennale malarstwa Bisztynek / pejzaż architektoniczny, Bisztynek, 2016 r.; „Areszt Sztuki i goście”,

Filharmonia, Zagrzeb, Chorwacja, 2016 r.; „Ulica Themersonów” (wystawa pokonkursowa), Płocka Galeria Sztuki, Płock, 2015 r.; „Zapisy Przemian, obrazy z kolekcji Krzysztofa Musiała”, Płocka Galeria Sztuki, Płock, 2015 r.; „Coming Out” Najlepsze Dyplomy ASP w Warszawie, Simfonia Varsovia, Warszawa, 2013 r.). Brał udział w wielu plenerach malarskich w kraju i zagranicą.

Zedlewski aktywnie uczestniczy w pracy organizacyjnej Wydziału Konserwacji, pełniąc funkcję komisarza: plenerów dla studentów I-go roku (od 2014 roku) oraz egzaminów wstępnych (w latach 2014-2017). Również od roku 2014 samodzielnie (autorski program) prowadzi zajęcia z zakresu malarstwa i rysunku Fundacji Uniwersytet Dzieci na tymże wydziale. Doktorant jest więc aktywnym pracownikiem Uczelni, czynnie uczestniczy w działalności dydaktycznej i organizacyjnej Uczelni oraz życiu artystycznym.

Zarówno dorobek wystawienniczy jak i pracę organizacyjną na Uczelni, uczestnictwo w wielu plenerach malarskich oraz angażowanie się w współtworzenie środowiska artystycznego oceniam pozytywnie.

Ocena jakości i rozmiaru dorobku twórczego i artystycznego.

Malarstwo Łukasza Zedlewskiego krąży wokół motywu pejzażu. Doktorant zafascynowany pięknem natury, zjawiskowością świata, zajmuje się ponadczasowymi zagadnieniami malarskimi związanymi z tą problematyką. W latach 2013-2017 konsekwentnie rozwija się w tym kierunku. Nawiązuje do najlepszych artystów z tradycji malarstwa pejzażowego. Uczestniczy w wielu plenerach, wystawia w kraju jak i za granicą, bierze udział w konkursach, wystawach problemowych oraz poplenerowych, ma spory dorobek pokazów indywidualnych. W latach 2013-2017 miał 12 wystaw indywidualnych, co świadczy o dużej aktywności. Postawa doktoranta na przestrzeni lat nie zmieniła się, jest konsekwentny w tym co robi, a to stanowi wielką wartość. Nadal maluje z natury i pewnie będzie robił to dalej. W pejzażach oddaje światło, relacje atmosfery, przestrzeni, rytm drzew, blask wody, gdzieś pojawia się figura, raz człowieka wpatzonego w jezioro, malowanego sylwetowo, pod światło (obraz *Mgła*, 2013), innym razem ludzi łowiących ryby, ukazanych szkicowo (*Jezioro Pluszne*, 2015). Te proste motywy stają się kanwą do kontemplacji świata. Rozwiązania artystyczne stają się jeszcze bardziej dojrzałe i wyraziste, a obrazy coraz mocniej nasycone. Dzięki tej świadomej i wytrwałej pracy Zedlewski buduje swój styl.

Jakość i rozmiar dorobku twórczego, zakres działalności artystycznej i dydaktycznej kandydata oceniam bardzo pozytywnie.

Ocena rozprawy doktorskiej (dzieła artystycznego i opisu tego dzieła).

Rozprawa doktorska „Pejzaż – między obserwacją a interpretacją” mgra Łukasza Zedlewskiego składa się z cyklu 21 prac malarskich oraz części pisemnej, która zawiera dwadzieścia krótkich, tematycznych rozdziałów oraz streszczenie, bibliografię, tłumaczenie pracy doktorskiej na język angielski, spis obrazów oraz reprodukcji prac. Doktorant tytułuje kolejne rozdziały dysertacji ważnym nie tylko dla siebie ale w ogóle dla twórczości i dydaktyki zagadnieniem, np.: „Obserwacja/obraz”, „Obraz”, „Rysunek”, „Szkicownik”, „Pejzaż” (są dwa rozdziały o tym tytule), „Tradycja”, „Obserwacja a interpretacja”, „Natura”, „Światło”, „Cykl” itd. Przenikające się nawzajem refleksje doktoranta dotyczą definiowanego problemu artystycznego, własnej pracy twórczej, artystycznych wyborów, tradycji oraz opisywaniu zagadnień malarskich. Już we wstępie Zedlewski wyznaje, cyt.: *„Punktem wyjścia w mojej twórczości jest zawsze bezpośrednia obserwacja natury”*, w następnym rozdziale uzasadnia, cyt.; *„Impuls ku twórczości opiera się na obserwacji”*. W części poświęconej rysunkowi doktorant wskazuje, że jest on „najdoskonalszym” narzędziem poznania rzeczywistości. To podkreślenie znaczenia w twórczości obserwacji i umiejętności użycia narzędzi jest istotne, właśnie poprzez proces obserwacji dokonujemy artystycznego rozstrzygnięcia, jest ważnym, jeśli nie najważniejszym elementem kształcenia świadomości malarskiej, a tylko poprzez umiejętne wykorzystanie narzędzi i środków, jesteśmy zdolni dojść do celu. Definiowanie i wyrażanie pojęcia pejzażu jako relacji pomiędzy obserwacją a interpretacją w kolejnych rozdziałach jest subiektywne oraz pokazuje zakres wiedzy i świadomości doktoranta. Pejzaż tu jest zatem powodem poszukiwań własnego obrazu widzenia rzeczywistości. W pracy Zedlewski definiuje obraz jako odzwierciedlenie, odbicie odbioru i interpretacji świata, cyt.: *„Obraz stworzony przez artystę jest odzwierciedleniem jego odczytywania i przetwarzania rzeczywistości”*, w innym miejscu pisze, cyt.: *„Obraz nie rodzi się w mojej myśli jako abstrakcyjny pomysł, ale wynika z czegoś napotkanego w rzeczywistości.”* W rozdziale „Zdjęcia”, choć Zedlewski w malarstwie cytując doktoranta „nie potrafi i nie lubi” korzystać z fotografii, podkreśla wszechobecność obrazu w dzisiejszej kulturze, roli fotografii, wykorzystywaniu urządzeń optycznych w malarstwie i konstatuje to stwierdzeniem, cyt.: *„Zawsze jestem wierny własnej drodze opartej na osobistym poznaniu”*. Swoje poglądy opiera więc na szerszym spojrzeniu, ocenie oraz świadomym, samodzielnym wyborze.

Użyta w pracy argumentacja przekonuje mnie, również poprzez jej autentyczne związanie z postawą i życiem doktoranta. Zedlewski maluje dokładnie tak, jakie ma przekonania,

pracuje w sposób taki, jaki uważa za słuszny i maluje to, co go zachwyca, czym się otacza, w czym jest zanurzony. To poszukiwanie prostych ale istotnych dla siebie motywów oraz trwanie przy nich, artystyczny upór, uważam za cenną cechę twórczości Zedlewskiego. W pracy pisemnej znajduję analizę własnej postawy artystycznej, procesu twórczego, która jest precyzyjna i uporządkowana oraz wyjaśnienie niemal każdego problemu czy artystycznej rozterki z jakimi doktorant się styka. Pogłębione refleksje Zedlewskiego na temat sztuki, indywidualnych wyborów artystycznych, relacji artysta – motyw wskazują, że doktorant jest twórcą o dużym doświadczeniu i ukształtowanej osobowości artystycznej. Jej istotnym elementem jest poszukiwanie malarskich antenatów (Jan Stanisławski, El-Greco), którzy są dla niego inspiracją i utwierdzają go we własnej drodze twórczej, wskazując jednocześnie na głębokie zakorzenienie w tradycji malarskiej. Doktorant cytuje malarzy: Jacka Siennickiego, Tadeusza Dominika, Wojciech Fangora czy Jerzego Mierzejewskiego, co świadczy o zakresie zainteresowań. Z uwagi na jakość rozważań doktoranta nieliczne literówki jakie znalazłem nie wpływają w istotny sposób na moją pozytywną ocenę.

Część malarska pracy doktorskiej „Pejzaż – między obserwacją a interpretacją” mgra Łukasza Zedlewskiego to zestaw pejzaży z 2018 roku, malowanych olejno z użyciem pasty woskowej o jednakowym wymiarze (150x100 cm) płócien. Prace o wyrazistej fakturze, wypełnione światłem, często wykorzystujące rytm czy perspektywę kulisową jako element budowy obrazu, przedstawiają motywy lasu, drzew, fragmenty roślin, rzuconych cieni, odbicia chmur czy światła w wodzie. Zedlewski zaczyna obraz malując go w naturze, najczęściej żywiołowo, szybko i intuicyjnie, dopiero później cytując doktoranta „podąża za obrazem”, za pierwszym wrażeniem. Doktorant pracę kontynuuje w pracowni, wybiera, upraszcza i skupia się na istocie problemu. Nastrój obrazów budowany jest poprzez umiejętne kontrastowanie i harmonizację barw. Boczne światło wyraziście opisuje formę drzew, odbicie w wodzie staje się sugestywnie niematerialne. Motywy roślin malowane pod światło kontrastują z nasyconym kolorem i światłem drugim planem. Materia farby oddaje wrażenia wzrokowe, malowane jest zjawisko, wrażenie, „blask” pejzażu. Postawa artystyczna Łukasza Zedlewskiego opiera się o zachwyt nad przyrodą, obserwację i interpretację motywu. To praca w zgodzie ze sobą, swoją wrażliwością artystyczną i z szacunkiem do bogatej tradycji malarstwa pejzażowego. Twórczość doktoranta jest również głęboko zakorzeniona w motywach mu najbliższych. To okolice warmińskiej miejscowości Miodówko, a szczególnie jezioro, przy którym położona jest ta wioska. Obserwowane motywy są w środowisku z którego wyrastał, którym nasiąkł, z którym się zrosł i styka się od wielu lat. Zedlewski nie rozprasza się na inne działania. Ta stałość, poszukiwanie rozwiązań

w zawężeniu do dobrze sobie znanej rzeczywistości, jest dla niego drogą do pogłębienia twórczości i daje mu duże możliwości interpretacyjne. W obrazach widać inspiracje i związek z niektórymi motywami Stanisława Bąja czy Leona Tarasewicza, jednak doktorant dochodzi do własnych rozwiązań malarskich, odmiennie komponuje, używa innej palety barw, inaczej akcentuje. Samodzielne poszukiwania Zedlewskiego związane z obserwacją i interpretacją natury cechuje indywidualne wyczulenie na problem rytmizacji, faktury i światła, uwrażliwienie na autonomiczność malarstwa względem świata oraz eksploracja najbliższej rzeczywistości. Jerzy Mierzejewski czy Rafał Borcz zapewne są również w kręgu zainteresowań doktoranta, choć ich twórczość jest bardziej wysublimowana, spokojna. Zedlewski to jednak inny temperament, używa mocnych położeń pędzla, zdecydowanych uderzeń, wyrazistszej faktury czy innego, dynamiczniejszego rodzaju komponowania. Malowany w różnych porach roku ten sam problem malarski (*Odbicie - przedwiośnie, Odbicie - wiosna, Odbicie - lato*, z 2018 roku) nabiera dodatkowego znaczenia rejestracji przemijania. Budowana przestrzeń mówi o doczesności i niestałości przyrody, jej konsolidującym wyznacznikiem jest blask światła, cyt.: „*Światło jest najważniejsze w malarstwie, to ono spaja cały obraz*”. To znana zasada, ale liczy się tu własne, samodzielne rozwiązanie tego problemu. I w tym Zedlewski jest sobą, a proste motywy nabierają ponadczasowego znaczenia indywidualnego zachwyty nad naturą.

Ostatnie zdanie w części pisemnej pracy doktorskiej, cyt.: „*Zawsze jestem wierny swojej własnej drodze opartej na osobistym doświadczeniu przeżywania miejsca i przestrzeni, którą wybrałem do wyrażenia swojej artystycznej tożsamości*” brzmi jak manifest i pokazuje artystę dojrzałego, o jednoznacznie wykrystalizowanym poglądzie, tożsamości, zdeterminowanego i zaangażowanego, wierzącego w to co robi i uprawiającego ten rodzaj sztuki, która jest raczej prywatną refleksją, rozmową z motywem, ze sobą samym, z odbiorcą niż wystawioną na „targ” różnorodnych tendencji czy mód. W tym kontekście postawa Zedlewskiego jest nie tylko trwaniem przy wybranej drodze, ale rozwojem tego gatunku, który kocha najbardziej i któremu chce się poświęcić. Nie boję się tu użyć słowa kochać, bo to nie tylko zachwyty przyrodą ale i uwielbienie materii malarstwa. To zaś wskazuje na artystę o dojrzałym światopoglądzie, samodzielnie stawiającym sobie wyzwania, gdzie sztuka jest nierozzerwalnie związana z postawą i osobą artysty, co czyni tę twórczość autentyczną i pełną.

Konkluzja.

Rozprawa doktorska „Pejzaż – między obserwacją a interpretacją” mgra Łukasza

Zedlewskiego w części artystycznej cechuje się autentycznością, konsekwencją i wysoką świadomością artystyczną, a w części teoretycznej wyróżnia się znajomością problematyki pejzażu. Doktorant w dysertacji wykazuje się samoświadomością malarską, wiedzą i refleksją dotyczącą sztuki, własnej twórczości oraz umiejętności doboru środków i narzędzi na wysokim poziomie. Wykazana wiedza, umiejętności oraz użyte argumenty wskazują na ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w reprezentowanej dyscyplinie artystycznej. Po zapoznaniu się z całością dorobku twórczego i artystycznego, rozprawą doktorską pt.: „Pejzaż – między obserwacją a interpretacją” autorstwa mgra Łukasza Zedlewskiego złożoną z dzieła artystycznego i opisu tego dzieła, stwierdzam, że umiejętność samodzielnej pracy, przedstawione osiągnięcia oraz poziom i oryginalne rozwiązanie problemu artystycznego pracy doktorskiej mgra Łukasza Zedlewskiego spełniają wymogi ustawy i uzasadniają nadanie kandydatowi stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej sztuki piękne, co w pełni rekomenduję.

Dr hab. Grzegorz Wnęk, prof. ASP

